

OSEE

Oseen tire teni, Isireliban bwese keri wəkura ta gerusimɔ yèn sã ba kua naanɛ sariba Yinni Gusunɔn mi. Osee u tu yoruawa u ka wigibu kirɔ ko bu ka wa bu gõru gɔsia kpa bu wura Gusunɔn mi. U sɔɔsimɔ ma Yinni Gusunɔn kīru ta kpã, ta ñ maa nɔru mɔ. Tire te, ta kīi te ta wãa Gusunɔ ka Isireliban baa sɔɔ weesinamɔwa nge kīi te ta wãa durɔ ka win kurɔ ka ben bibun baa sɔɔ.

Tire ten kpunaa

- 1 Oseen kurɔ suabu, wiru 1n di sere wiru 3.
2. Osee u Isireliba gerusimɔ, wiru 4n di sere wiru 13.
3. U bu kirɔ mɔ bu gõru gɔsia, wiru 14.

¹ Sanam mɛ sinam beni Osiasi ka Yotamu ka Akasi ka Esekiasi ba bandu di di Yudan temɔ, ka saa ye Yeroboamu Yoasin bii u bandu dii Isirelin temɔ, sanam mɛya Yinni Gusunɔ u ka Osee Berin bii gari kua.

Oseen kurɔ ka win bibu

² Gari yi Yinni Gusunɔ u gbia u Osee sɔɔwa yi wee. U nɛɛ,
Osee, a doo a kurɔ sua wi u ra sakararu ko.
Bɛɛn bibu ba koo maa win yira swīi.
Domi Isireliba ba bũnu gasirimɔ ba sãamɔ
nge kurɔ sakara wi u durɔbu gasirimɔ.
Ma ba nɛ, Yinni Gusunɔ deri.

³ Ma Osee u seewa u Gomɛɛ Dibilaimun bii sua kurɔ. Yera u ka nùn menna. Ma kurɔ wi, u gura sua u nùn bii tɔn durɔ marua. ⁴ Ma Yinni Gusunɔ u nɛɛ, i bii wi yīsiru kɛɛyɔ Yisireeli.

Domi saa fiiko sɔɔ kon Yehun yɛnugibu wɔri
yɛn sɔ ba tɔmbun yem yari Yisireelin,
kpa n Isireliban bandu kpeerasia.

⁵ Tɔɔ te sɔɔ, kon Isireliban tabu durɔbun tɛnnu
bɔɔku Yisireelin wɔwaa.

⁶ Yeniban biru, Gomeɛ u maa gura sua ma u bii
tɔn kurɔ mara. Ma Yinni Gusunɔ u Osee sɔɔwa u
nɛɛ,

a nɔn yĩsiru kɛɛyɔ Lo Ruhama.

Yen tubusiana bii wi ba yina.

Domi na n̄ maa Isireliba wɔnwɔndu kuammɛ.

Na n̄ bu suuru kuammɛ.

⁷ Adama kon Yudaba wɔnwɔndu kua, kpa nɛn
tii n bu faaba ko nɛ wi na sãa Gusunɔ ben Yinni.
Adama n̄ n̄ mɔ kon ka ben yibereba tabu ko. Na n̄
tɛndu dendimɔ n̄ kun mɛ takobi n̄ kun mɛ dumi ka
yin maasɔbu.

⁸ Yeniban biru, Gomeɛ u bii wi bom kara. Ma u
wure u gura sua u bii tɔn durɔ mara. ⁹ Ma Yinni
Gusunɔ u nɛɛ,

a nɔn yĩsiru kɛɛyɔ Lo Ami.

Yen tubusiana n̄ n̄ nɛn tɔmbu.

Domi i n̄ maa sãa nɛn tɔmbu,

na n̄ maa sãa bɛɛn Yinni.

2

Isireliba

ba koo wurama nge yellu

¹ Yinni Gusunɔ u Osee sɔɔwa u nɛɛ,
saa ya sisi yɛ sɔɔ Isireliba ba koo dabia
nge nim wɔkun yani sɛɛri.

Ba n̄ kpɛ bu ben geeru gari.

Mi ba ku ra raa bu soku nɛn tɔmbu,

miya ba koo bu soku nɛ Gusunɔ, Yinni wason bibu.

²Yudaba ka Isireliba ba koo mænna sannu
 kpa bu goo g̃asi u n s̃aa be kpuron sunɔ.
 Domi ba koo dabilia bu t̃eria tem m̃e kpuro sɔɔ.
 Yen d̃ama te, t̃ɔɔ bakara Yisireliɔ.

³B̃eɛ Yudaba ka Isireliba, i s̃ɔɔnɔ ma i s̃aawa nen t̃an
 be na k̃i.

Isireli u s̃aawa naañe sarirugii

⁴Ñen bibu, i b̃een m̃ero taare w̃ɛyɔ,
 domi u ñ maa s̃aa nen kurɔ,
 meya na ñ maa s̃aa win durɔ.

I ñun s̃ɔwɔ u de u win durɔ dama ñoni yi wuna,
 kpa u sakara kookoosu wuna win g̃orun di.

⁵Ma ñ kun m̃e, kon win ỹanu potiri mam mam
 kpa ñ ñun ỹɔsu tereru
 nge m̃e ba ka ñun mara.

Kon de u ñ s̃aa nge tem
 mi g̃aanu ku ra kpi,
 kpa ñ de nim ñoru gu ñun go.

⁶Na ñ maa b̃eɛ win bibun w̃ɔnw̃ɔndu m̃ɔ,
 domi b̃een m̃ero u s̃aawa sakara kowo.

⁷U kurɔ tanaru ka sekuru sariru d̃ara.
 Domi u ñeɛ, u koo win durɔ tanɔbu sw̃iwa
 kpa bu ñun nim ka d̃ianu ka tam ka gum ka ỹanu
 w̃ɛ ni u koo doke.

⁸Yen s̃ɔ, kon win swaa k̃eñe ka s̃aki,
 kpa ñ ye d̃aa s̃ɛsuku kpa u kun maa win swaa ye
 sw̃i.

⁹Baa ù ñ daa yara u win durɔ tanɔ be naa gira,
 u ñ maa bu naa turi.

Baa ù ñ bu kasu,
 u ñ maa bu wasi.

Saa ye s̃ɔra u koo ñeɛ,
 ñ ñ m̃en na, a de ñ wura nen durɔ gbiikoon mi,
 domi na raa nuku dobu m̃ɔ win mi ñ kere t̃ɛ.

10 Meya u n̄ daa gie ma n̄ena na n̄un dobi ka tam
kpaṃ ka gum w̄ɛm̄.

Meya na maa n̄un sii geesu ka wura taasi.
Adama u ka ye b̄ũu wi ba m̄ Baali s̄awa.

11 Yen s̄, kon ḡs̄irama n̄ n̄en dobi mwa yin ḡɛɛbun
saa s̄,̄,

ka tam m̄en saa s̄,̄ ka sere ȳa ni u sebua u ka win
tereru wukiri,

12 kpa n̄ n̄un sekuru doke win dur̄ tan̄obun
wuswaa.

Goo sari wi u koo n̄un w̄ara n̄en n̄oman di.

13 Kon win nuku dobu kpuro kpeerasia

ka t̄,̄ baka ni u ra ko suru ka suru

ka t̄,̄ w̄ɛrarugiru ka sere m̄enn̄ si u ra ko s̄aarun
swaa s̄.

14 Kon de win res̄em d̄anu ka win figieba bu kam ko
be u n̄ɛɛ, u wa dur̄ tan̄obun min di.

Kon de gbee ni, nu ko d̄a s̄,̄,

kpa gbeeku ȳɛɛ yi d̄a nin marum di.

15 Kon n̄un s̄ɛyasia ȳen s̄ u man deri

u b̄ũu wi ba m̄ Baali turare d̄,̄ dokeamm̄.

Ma u win saba ka win taaminu doke u da u win dur̄
tan̄obu sw̄i.

N̄ɛ, Yinni Gusun̄wa na yeni gerua.

16 Adama saa ya sisi ȳe s̄,̄ kon n̄un k̄akiri n̄ ka da
gbabur̄

kpa n̄ ka n̄un gari ko ka k̄i ru.

17 Kon n̄un win res̄em gbaaru wesia

te ta w̄a Ak̄,̄n w̄awa.

Ȳisi ten tubusiana n̄oni sw̄aarun w̄awa.

Yera ya ko n̄ s̄a win ȳiȳobun tore,

kpa u womu ko n̄ge sanam m̄ɛ u yarima saa Egibitin
di win w̄andiaru.

Yinni Gusun̄

u koo ka win tɔmbu dora

18 Yen tɔɔ te, u koo man soku win durɔ.

U n̄ maa man sokumɔ Baali win yinni.

19 Kon de u bũu wi ba mɔ Baalin yĩsiru duari

kpa u kun mam kpĩa u tu sia.

20 Saa yera kon ka gbeeku yεε ka gunɔsu ka sere yεε

yi yi ra kabiri arukawani bɔke

yi ku ka nen tɔmbu kɔsa gaa kua.

Kon de tabu bu kpe, kpa ba n wãa bɔri yendu sɔɔ.

21-22 Isireli, kon maa nun ko nge nen kurɔ sere ka

baadommaɔ,

kpa n nun gem ka wɔnwɔndu ka durom sɔɔsi.

Bɔrɔkiniru sɔɔra kon ka nun arukawani bɔke.

Saa ye sɔɔra kaa wura ma nena na sãa Yinni Gusunɔ.

23-24 Nε, Yinni Gusunɔwa na yeni gerumɔ.

Saa gaa sisi yè sɔɔ kon wɔllun kananu nɔ,

kpa n tu nim kɛ.

Wɔlla koo tem kanaru nɔ kpa tu gura neesia.

Kpa tem mu dobi ka resem ka olifin kanaru nɔ

kpa ye kpuro yu kpi.

Kpa yu Yisirelin bukata wunana.

25 Kon de nen tɔmbu bu sina tem mε kpuro sɔɔ

kpa n bu wɔnwɔndu kua

be, be na raa yina n wɔnwɔndu kua.

Kpa be, be ba ku ra raa soku nen tɔmbu,

n bu soku nen tɔmbu.

Kpa be, bu maa man soku ben Yinni.

3*Osee u win kurɔn**laakari mɛera*

1 Ma Osee u neε, Yinni Gusunɔ u man sɔɔwa u neε,
n doo n kpam nen kurɔ wi kĩa wi goo u kĩa ma u

sekuru sariru m̀. N kurɔ wi kĩɔ nge mε wi, Yinni Gusunɔ u Isireliba kĩ, baa mε ba ǹn biru kisi ba da ba bũnu sãamɔ ma ba resεm kiranu kĩ ni ba ra ka bũu ni sã. ²Ma na da na kurɔ wi yakia ka sii geesun gobi wɔkura nɔɔbu ka sere ɔɔsu* ditiri nata† (600). ³Ma na ǹn sɔɔwa na nεε, a de a n wãa nen sɔ n ka tε. A ku maa sakararu ko. A ku maa da durɔ goon mi. Nen tii kon maa tii nenε.

⁴Nge mεya Isireliba ba ko n wãa sunɔ sari n ka tε. Mεya ba ǹ ko n maa wirugii m̀. Ba ǹ maa yãkunu m̀. Ba ǹ maa bũnu ganu sãamɔ. Mεya yãku kowo goo kun ko n maa wãa ben suunu sɔɔ u ka bu bikiaru kua. ⁵Yeniban biru, ba koo wurama bu Gusunɔ ben Yinni kasu ka maa ben sikado Dafidin bandu wi u raã sãa ben sina boko. Ba koo nuku dobu ko b̀a n Yinni Gusunɔ wa ka win kĩ te u koo bu sɔɔsi saa ye sɔɔ.

4

Yinni Gusunɔ

u Isireliba taarε wě

¹Bεε Isireliba, i nε, Yinni Gusunɔ swaa dakio. Domi na siribu m̀ ka bεε tem mεn tɔmbu ỳn sɔ wɔn wɔndugii goo sari bεε sɔɔ, gemgii goo maa sari.

Mεya bεεn goo kun maa man yě.

²I nɔɔ mwεenu m̀ ka b̄ri, adama weesa i m̀. Mεya i maa tɔmbu goomɔ, i gbεnimɔ, i sakararu m̀. I dam dɔrenamɔ, ma tɔn gobera sosimɔ ta dɔɔ.

³Yen sɔna nε, Yinni Gusunɔ, kon de tem mε, mu gbera.

* **3:2** ɔɔsu - Dĩa bimi gεεn bwesera yi yi ka gbεε weene. † **3:2** ditiri nata - Ya sãawa saaki nɔɔba yirun saka.

Bεε be i wāa mi kpuro, i ko woorawa
saa gbeeku yeen di n ka da gunɔsɔ ka wεeyɔ,
ye kpurowa ya koo kam ko.

Yinni Gusunɔ

u yāku kowobu taarε wεεmɔ

⁴Yinni Gusunɔ u nεε, goo u ku raa ka tii yina
n̄ kun mε u goo gerusi.

Domi wunε yāku kowo tɔnwerowa na ka sannamɔ.

⁵Sɔɔ teeru kaa wɔrumawa sɔɔ sɔɔ gbāara
kpa wunεn beruse nen sɔmɔ u maa wɔruma
wɔkuru.

Kon maa Isirelin bweseru go te ta sāa nge wunεn
mεro.

⁶Wee nen tɔmba gbimɔ yèn sɔ ba n̄ man yē.

Adama wunεn tii, a yina a man wura.

Yen sɔ, kon nun yina kpa a kun maa sāa nen yāku
kowo tɔnwero.

Nge mε a nε, Yinni Gusunɔn woodaba duari,
nge mεya kon maa wunεn bibu duari.

⁷Nge mε ba dabiamɔ, nge mεya ba man torarimɔ ba
dɔɔ.

Kon ben bεεε kpeesia kpa bu sekuru wa.

⁸Wee ba kuuramɔ nen tɔmbun toranun sɔ.

Ma ba bu bɔriemɔ ba n̄ ka toramɔ ba n̄ dɔɔ.

⁹Yen sɔ, sεeyasia tee biya kon nen tɔmbu ka ben
yāku kowobu ko.

Kon bu sεeyasiawa nge mε ben daa ya nε.

Kon bu kɔsiawa nge mε ben kookoosu nε.

¹⁰Ba koo di, adama ba n̄ debumɔ.

Ba koo sakararu ko būu nuurɔ bu ka bibu wan sɔ.

Adama ba n̄ marumɔ yèn sɔ ba nε, Yinni Gusunɔ
biru kisi

ba n̄ nen woodaba swĩi.

11 Yinni Gusunə u nεε, sakararu ka tama mu nen tambun wiru gəsia.

12 Dāa kukun miya ba ra bikiaru de gu ka bu gari sō. Būu gasiribu dera ba kōra ma ba ka man tonda.

13 Ba ra de ba n yākunu m̀d guunu wəllə, kpa ba n turare dō dokemə gungunu wəllə ka dāa baka bwese bwese kan nuurə n̄n saara bu wēre.

Yen sōna ben bii wəndiaba ba sekuru sariru m̀d. Ma ben biigii kurəbu ba sakararu m̀d.

14 Na n̄ ben bii wəndia be, ka ben biigii kurə be sεεyasiamə

ben sekuru sari te, ka ben sakara te ba m̀n sō. Domi ben məwəbun tii ba sakararu m̀d ka kurə be ba wāa būu sāarun sō.

Ma ba maa yākunu m̀d sannu ka be.

Adama ba n yē nge mε məndu gara gerua ta nεε, tən be ba n̄ laakari mə, ba kam kobu dəwa.

15 Isireliba ba būnu gasirimə,

adama Yudaba bu ku raa bu swīi.

Bu ku da Giligaliə n̄ kun mε Beteli Afeniə* bu ka yākunu ko

kpa ba n bōrumə ba n m̀d,

sere ka Yinni Gusunən wāaru.

16 Isireliba ba sāawa nge naa gbiiba ye ba kpana bu kpara. Adama tē, Yinni Gusunə u koo bu yōsu batuma sə nge yāanu. 17 Isireliba ba būnu sāamə. A bu derio mi.

18 Bā n tam nərə ba kpa, ba ra n yande dəwa bu sakararu ko. Wee ben wirugibu ba ra n kīwa ba n wāa sekuru sari kom sə. 19 Sō teeru woo ga koo na gu bu sua gu ka doona kpa bu sekuru wa ben yāku nin sō.

* **4:15** Beteli Afeniə - yen tubusiana dōn wāa yeru

5

Keu koosio kāsobu

¹ Yinni Gusunə u nεε,
 bεε yāku kowobu, i yeniba swaa dakio.
 Bεε Isireliba, i swaa dakio i nə.
 Bεε sina kpaarugibu, i swaa tem kpīiyə i nə.
 Bεεya siri bini bu ka yā.
 Domi i kua təmbun yina Misipaa,
 ma i kua ben taa Taboriə.
² Ma ba man biru kisi ba numə durum səə.
 Yen sō, kon bεε kpuro sεεyasia.
³ Na Isireliba yēwa sāa sāa.
 Ben goo kun man berue.
 Wee ba da ba būnu gasira
 ba tii disidoke.
⁴ Osee u nεε,
 ba n̄ kpē bu maa wurama ben Yinnin mi ben
 kookoosun sō.
 Domi būu sāarun gasiribu gina wāa ben gōru səə.
 Meyə ba n̄ maa wi, Yinni Gusunə yē.
⁵ Isireliban tii suabu bu sōosimə mε ba sāa.
 Ba koo wəruma ben durum sō.
 Yudaban tii ba koo wəruma ka be sannu.
⁶ Sanam gam sisi
 mē səə ba koo bikiaru da Yinni Gusunən mi,
 kpa bu ka n̄n yāanu ka keteba yākuru kua.
 Adama ba n̄ n̄n wasi,
 domi u bu deri.
⁷ Beya ba n̄n tənū kandu kua.
 Domi ba da ba bii seegeba mara be ba n̄ n̄n yē.
 Tē, n̄ n̄ tεemə u ka bu kam koosia be ka ben
 arumani.

*Gusunə u koo de Yudaba
 ka Isireliba bu tabu ko*

8 Yinni Gusunɔ u nɛɛ,
 i tabun kɔba soowo Gibeaɔ ka Ramaɔ.
 I tabun wurenu koowo Beteli Afeniɔ.
 Bɛɛ Benyamɛɛba, tabu durɔba wee bɛɛn birun di.

9 Gari geeya na Isireliba sɔɔmɔ.

Dɔma te kon bu sɛɛyasia, ba koo kam kowa.

10 Wee Yudaban wirugibu ba sɔawa nge be ba ra
 tem gbɛni

bu ka ben tiin tem sosi.

Yen sɔ, kon bu nɛn mɔru wisi nge nim tora.

11 Siribu bu Isireliba di, ma ba bu dam dɔremɔ
 yɛn sɔ ba kam naa gire.

12 Na kon bu di nge gɛmi.

Kpa na n Yudaba wahala mɔ nge bara te ta kukunu
 temmɔ.

13 Meya Isireliba ba tii bararu waasi.

Ma Yudaba ba ben bosu wa.

Ma Isireliba ba gɔra Asiriɔ

bu ka sina boko Yarebu somiru kana.

Adama u n̄ kpɛ u bu beki

u sere nɛɛ, u koo ben bosu kpeesia.

14 Na ko n sɔawa nge gbee sunɔ Isireliba ka
 Yudaban sɔ.

Kon bu wɔri n yaaku kpa n bu sua n ka doona.

Goo sari wi u koo bu wɔra saa nɛn nɔman di.

Isireliba ba ben durum

tuuba kua ka murafitiru

15 Yinni Gusunɔ u nɛɛ,
 n̄ n mɛn na, kon bu biru kisi

kpa n wura nɛn wɔa yerɔ

sere bu ka tubu ma ba tora.

Ben nɔni swɔaru ta koo de bu man kasu

kpa bu man somiru kana.

6

¹ Isireliba ba sōna ba nεε,
i na su gāsira Yinni Gusunən mi.

Wee u sun so u mεεra kua.

Adama u koo bεsen mεεra ye nōri u sun bεkia.

² N n̄ maa tεemə u ka sun wāaru wē,

kpa sa n wāa win wuswaaə.

³ I de su kasu su n̄n gia.

Nge mε sa ra n yē kam kam ma sō u koo yari,

nge mεya sa n maa yē ma u koo na.

U koo nawa nge tom buruku gura ye ya ra tem
yemiasie.

⁴ Yinni Gusunə u nεε,

bεε Yudaba ka Isireliba, mba kon bεε kua.

Wee bεen kīru nen sō ta sāawa nge bururun kakoru

n̄ kun mε nge dirum mε mu ra yarine fuuku.

⁵ Yen sōna kon bεε nen səməbu gōriama

bu bεε sō ma kon bεε sεeyasia.

Kpa bu maa bεε sō ma kon bεε go.

Nen siribu bu koo sōsira nge yam bururam.

⁶ Domi wənwənda na kī, n n̄ mə yākuru.

Mεya na maa kī nen təmbu bu man gia

n kere bu man yāku dō mwaararuginu kua.

⁷ Ba nen arukawani kusia nge mε təmbu ba ra n
kuanammε.

Wee ba man tənū kandu kua.

⁸ Galadigibu ba sāawa tən kōsobu

ma ba yem yari baama.

⁹ Nge mε swaa diobu ba ra n swaa mara,

nge mεya yāku kowobun wuuru ta wāa Sikemun
swaaə ta təmbu goomə.

¹⁰ Na gāa kōsunu wa Isireliə,

niya ba būnu gasirimə,

ba tii disi dokemə nge sakara kowo.

¹¹ Saa ya sisi yè sɔɔ kon maa bɛɛ Yudaba sɛɛyasia.

Isireliba ka bwese tukunu

Yinni Gusunə u nɛɛ,

sanam mɛ na kī nɛn tɔmbu Isireliba bu wurama
yorun di,

7

¹ kpa n bu bekia,

saa yera ben durum maa sɔɔsira Samariə.

Gbenəbu ba dumə diaə ba gbenimə.

Ma ben gaba yiba swɛɛ sɔɔ.

² Adama ben goo sari wi u ra tii sɔ u nɛɛ,

na yaaye kɔsa ye ba mɔ.

Tɛ, wee ba mwaara ben kom kɔsum mɛ sɔɔ.

Na ye kpuro waamə.

³ Ben nuku kɔsu kookoosu ka ben weesu
su sina boko ka ben wirugibu nuku dobu wɛɛmə.

⁴ Be kpuro ba sɔawa sakara kowobu ba sum

nge pɛɛ wɔɔ yeru te pɛɛ kowo u dɔɔ doke u deri.

Ma u da u win pɛɛ som bura u yi sere mu ka se.

⁵ Bə n ben sina bokon tɔɔ bakaru mɔ,

ben sina asakpəbu ka sunən tii ba ra tam nəwa

kpa ba n tɔmbu yaa kasikimə.

⁶ Be ba ra nɔɔ tia ko bu ka tɔmbu seesi,

ba sɔa nge pɛɛ wɔɔ yeru.

Wɔkuru, ben wɔrugɔru ta ra yemiɛwa

kpa yam sɔre bururu tu se nge ba gāanu dɔɔ doke.

⁷ Be kpuro ba sumwa nge dɔɔ.

Ba ra ben kparobu gowa

kpa ben sinambu ba n wɔrukumə tia tia.

Adama ben goo ku ra maa man somiru kanɛ.

⁸ Yinni Gusunə u maa nɛɛ,

Isireliba ba ka bwese tukunu menna.
Ma ba kua nge kira te ba ñ gəsie.

⁹ Bwese tuku ni, nu bu dam mwaarimə.

Adama ba ñ yē me.

Təkəra bu deemaməwa,

adama ba ñ tuba.

¹⁰ Ben tii suabu səsiramə.

Domi ba ñ gəsiramε ne Gusunə ben Yinnin mi.

Ka yen de kpuro, ba ñ man kasu.

¹¹ Ba sāawa nge totobere

te ta ñ bwisi mə.

Ba Egibitigibu somiru kanamə,

ma ba daamə Asiriə.

¹² Adama bə n swaa wəri na ra bu taa beriewa

n bu mwεeri nge gunəsu.

Kpa n bu seeyasia nge me ba bu nəasia.

¹³ Ba kam kuawa mi, domi ba man duka suurimə.

Ba man seesi, ba man weesu kua.

N deema nena kon daa bu faaba ko.

¹⁴ Bə n man somiru kanamə, ba ku ra tu ko gəruə.

Adama ba ra sinewa ba n tii muririmə.

Kpa ba n yīiyə yeya ya koo de ben gbea yu alikama
ka resem gea ma.

Nge meya ba ra n mə bu ka man seesi.

¹⁵ N deema nena na bu nəni doke na bu dam wē.

Adama ka me, ba man kəsə bwisikusimə.

¹⁶ Ba gəsira goon mi gia.

Ba sāa nge ten te ta ñ gea sāa.

Yen sə, ba koo ben wirugibu go tabu səə

ben gari kam gerubun sə.

Yera ya koo de bu bu yēε Egibitiə.

8

Ye a duura yera kaa gē

¹ Yinni Gusunɔ u nɛɛ,
i kɔba soowo.

Wee yiberɛba ba nɛn sãa yeru wuusima nge kasi.

Domi Isireliba ba nɛn arukawani kusia.

Ma ba nɛn sɔ̄siru yina.

² Ba koo man nɔ̄gɪru suema bu nɛɛ,
ba nɛ ben Yinni yɛ.

³ Adama ba gea deri,
ma yiberɛba ba koo bu naa swĩi.

⁴ Ba tii sinambu kua
ba ñ man saawara kue.
Ma ba bũnu seka ka sii geesu ka wura.

Yen sɔ̄na ba koo kam ko.

⁵ Bɛɛ Samarigibu, na bɛɛn naa wuragia ye tusa.

Na maa ka bɛɛ mɔ̄ru mɔ̄.

Saa yerà i ko i sina ba ku n bɛɛ taare wɛ.

⁶ Wi u bwāarokunun sɔ̄mburu yɛ Isireliba sɔ̄
wiya u naa wuragia ye kua.

Ya ñ sãa Gusunɔ.

Yen sɔ̄na ba koo ye kɔsuku muku muku.

⁷ Wee i woo duura,
yen sɔ̄na i ko i woo bɔ̄kɔ gɛ.

Mɔ̄ndu gara nɛɛ, dobi bɛm sari ku ra n som mɔ̄.

I n maa yɛ ma bɛɛn gbean dīanu nù n daa gea kua,
sɔ̄ba ba koo nu gura.

⁸ Isireliba ba dera ba bu mwɛ.

Be wee bwesenu sɔ̄ nge weke te goo kun maa kĩ.

⁹ Domi ba da Asiriɔ nge gbeeku keteku ge ga tii
kpare.

Ba da ba somiru kasu mi.

¹⁰ Ba bwese tukunu gobi kɔsia ba n ka nɔ̄ tia sãa.

Adama ka mɛ, kon bu mɛnna,
kpa Asirin sina boko u bu yoo sɔ̄ma koosia.

¹¹ Isireliba ba bũu turanu kua nu dabi.

Niya nu dera ba durum m̀.

¹² Baa nà n bu n̄n woodaba yorua sere ka yen gari
piimin̄,

ba ra ye garisiwa nge ye ya wee t̄n tukon min di.

¹³ Ba ra ȳεε go bu ka man yākuru kua,
kpa bu yin yaa tem.

Adama ben yāku ni, nu n̄ man dorem̄.

Na n̄ ben toranu duari.

Kon bu s̄εyasia.

Yen s̄ona ba koo ḡosira bu da Egibitī.

¹⁴ Isireliba ba tii sina kpaaru bania.

Ma ba n̄ ben taka kowo duari.

Yudaba ba maa ben wuu dabinu gbāraru toosi.

Adama kon ben wusu d̄ō s̄akiri kpa u ben dii
geenu di.

9

Yinni Gusun̄n t̄mbu

ba koo kpuro bia

¹ B̄εε Isireliba, i ku t̄ō bakaru ko ḡēebun saa s̄ō
nge bwese ni nu tie.

Domi i Yinni Gusun̄n biru kisi.

Ma i da i b̄ūnu gasirim̄

i nu siaram̄ mi ba alikama soom̄ kpuro.

² Adama alikama ye ba soom̄ ka gum m̄ε ba
gamam̄,

yen gaa kun ko n s̄ā b̄εgia.

M̄ya i n̄ tam kpa m̄ wasi i wuna.

³ Isireliba ba n̄ sinam̄ tem m̄ε Yinni Gusun̄n u bu
W̄ē s̄ō.

Ba koo wurama Egibitī n̄ kun m̄ε Asirī.

Kpa bu d̄ia sesenuginu di mi.

⁴ Saa ye s̄ō, ba n̄ maa kp̄ε bu yākuru ko ka tam.

Baa bà n tu kua,
 ta ò Gusunò wěremò.
 Ben yāku dīanu nu ko n sāawa nge gōō dīanu.
 Wi u nu di, u koo disi duurawa.
 Dīa ni, nu koo win gōōru kpeesia.
 Adama ba ò ka ye duò Yinni Gusunòn sāa yerò.
⁵ Mba i ko ko Yinni Gusunòn tōō bakanu sōō.
⁶ I n bēen yenusu deri bansu,
 Egibitigiba koo bēē dam koosia ben mi.
 Adama yen wuu ge ba mō Mēnfisi ga ko n sāawa nge
 bēen sikiru.
 Awīi yi koo bēen arumani di.
 Kpa sāki yi kpi bēen kunò.
⁷ Saa ya tura yè sōō Yinni Gusunò u koo siri.
 Saa ya tunuma yè sōō u koo baawure kōsia ye u kua.
 Bēē Isireliba i ko ye wa.
 Wee bēen toranu ka bēen tusirun kpāarun sō,
 i ra n tamaa Gusunòn sōmò u wiirawa.
 Wi, wi Yinni Gusunò u ka gari kua u tam nōrawa.
 N deema bēē, i torewa n kpā, ma i nùn tusa.
⁸ Adama sōmò wi u bēē kirò mō,
 u wāa ka Gusunò.
 Ka mē, i nùn yina beriamme mi u dōō kpuro.
 I ra mam nùn seesiwa Gusunò win Yinnin sāa yerò.
⁹ Wee i da i kōsa kua nge mē i raa kua Gibeao.
 Yinni Gusunò kun bēen toranu duari.
 U koo bēē sēeyasia nin sō.

Yinni Gusunò u nuki sankira

¹⁰ Yinni Gusunò u nēē, sanam mē na gbia na Isire-
 liba wa,
 nēn nōni sōō, ba sāawa nge resem marum
 mē ba wa mi gāanu ku ra kpi.
 Ma na maa ben baababa wa nge figie marum gbi-
 ikum.

Adama ye ba tunuma Baali Peorio,
miya ba tii bũu wi ba m̀ Baali wẽ.
Ma na bu tusa nge bũu wi.

11 Tẽ Isireliban bεεε ya koo doona nge gunə m̀arin
wuuru.

Ben kurəbu ba n̄ maa guri suamə bu sere ma.

12 B̀ n̄ maa bibu seeya, kon de bu gbiwa bu sere
bukura.

Ba koo wahala baka wa n̄ n̄ bu biru kisi.

13 Nge mε na Isireliba waasinamə,

ba s̄awa nge d̄a

ni ba duura tem gem s̄ə.

Adama ba koo ben bibu yiberεba n̄mu beria

be ba koo bu go.

14 Osee u nεε, Yinni Gusunə, b̀ n̄ koo Isireliba
sεεyasia,

sεεyasia bir̀ ba koo ḡsi.

A de ben kurəbu bu nukuru yari,

kpa ben bw̄su su gbera.

15 Yinni Gusunə u nεε,

geema ben nuku k̄suru kpuro ta s̄sira Giligaliə.

Miya na bu wa ma na bu tusa.

Kon bu gira n̄n wuswaan di ye ba kuan s̄.

Na n̄ maa bu k̄i.

Domi ben sinambu kpurowa ba man seesimə.

16 Na be, Isireliba sεεyasia.

Ba s̄a nge d̄a te ta gbera nuurun di kpuro.

Ta n̄ maa binu marumə.

Baa b̀ n̄ maa bibu mara, kon de bii be ba k̄i mi, bu
gbiwa.

17 Osee u nεε, Gusunə n̄n Yinni u bu yina

yèn s̄ ba n̄ win gari swaa daki.

Ba koo kowa yaayaare kowobu bwesenun suunu
s̄ə.

10

Isireliban banda kpa

¹ Isirelin bweseru ta raa sãawa nge resem gea
ye ya ra ma too.

Adama nge mε ba dabiamɔ,
nge mεya ba bũu yenu dabiashiamɔ.
Nge mε ben tem mu kuuramɔ,
nge mεya ba bũu yenu sɔmmɔ ka kpee geenu.

² Tɔn be, ba sãawa gɔrusu yirugibu.

Ba koo yen are sɔbe.

Yinni Gusunɔ u koo ben bũu yee ni ka nin kpee
geenu kɔsuku.

³ Ba koo tẽ nεε, yèn sɔ sa ñ Gusunɔ nasie,
yen sɔna sa ñ sina boko mɔ.

Adama tẽn wãa te sa wãa mini,
mba sina boko koo maa kpĩ u sun wunana.

⁴ Wee ba gari kam gerumɔ,
ma ba arukawani bɔkumɔ ka bɔri weesugii.

Yen sɔ, siribu dabiamɔ nge yaka kɔsusu
si su ra kpi gbee te ba wuka sɔɔ.

⁵ Kpa Samarigii be ba naa buu wuraguu sãamɔ
ge ge wãa Beteli Afeniɔ bu nanda

kpa bu gɔɔ sina gen sɔ.

Gen yãku kowobu ba koo diiri

bà n wa gen bεεε ya kpa.

⁶ Domi ba koo ka gu da Asiriɔ

bu gu ben sina boko wẽ.

Isireliba ba koo sekuru wa.

Ba koo nà n daa yẽ ko

ye ba ka bũu kua ben suunu sɔɔ.

⁷ N n Samarin sɔn na, ye kpuro ya kpawa mi.

Domi ba koo ka yen sina boko doona

nge deka ye nim mu ka doonɔ.

8 Ba koo ben bũu yenu kpuro kəsuku mi ba tora.
 Kpa yakasu ka sãki yi kpi mi.
 Saa gaa sisi yè sɔɔ ba koo guunu ka gungunu sɔ bu
 nɛɛ,
 i sun sēsikio i wukiri.

Isireliba

ba koo gẽ ye ba duura

9 Yinni Gusunɔ u nɛɛ,
 saa dɔma tèn di Isireliba ba durum kua Gibeɔɔ,
 ba toramɔ ba dɔɔwa.
 N n̄ weenɛ tabu bu tɔn kɔso be wɔri mi?
 10 Nɛ, Yinni Gusunɔ kon bu sɛɛyasia nge mɛ na kã,
 kpa bwesenu nu nɔɔ tia ko nu bu wɔri ben tora
 bakanun sɔ.
 11 Isireliba ba sãawa nge naa kpɛmi yi yi ra dobi
 taaku.
 Adama kon sugu doke ben wĩi bura ni sɔɔ.
 Kon de Yudaba bu kɔrɔ ko,
 kpa be, Yakɔbun bweseru bu tem kusanu kəsuku.
 12 Yen sɔ tẽ, bɛɛ Isireliba i gbee kpaaru koowo i gem
 duure.
 Kpa i durom gẽ.
 Domi saa ya tura i ka gɔsirama nɛ, Yinni Gusunɔn
 mi,
 kpa n bɛɛ susi n bɛɛ gea kua.
 13 Adama bɛɛ, i kɔsa duura ma i kɔsa gã.
 Ma i bɛɛn weesun are di.
 I bɛɛn naanɛ doke bɛɛn tiin dam
 ka tabu kowo dabi dabiru sɔɔ.
 14 Yen sɔna tabun wurenu koo nɔɔra bɛɛn suunu
 sɔɔ.
 Kpa bu bɛɛn gbāranu kpuro kəsuku
 nge mɛ Saluman sina boko u Bɛti Aribeli wɔri,
 ma u bii mɛrobu ka ben bibu munka.

15 Bεε Beteligibu, wee ye kon bεε kua bεen nuku
 kōsurun sō.
 Bururu yam sāreru yande,
 tabu sōra ba koo bεen sina boko go.

11

Yinni Gusunō u win tambu kī

baa mε ba nūn seesimō

1 Yinni Gusunō u nεε,
 saa Isirelin bweserun torubun diya na tu kīa.
 Ma na tu yarama Egibitin di na tu soka nen bii.
 2 Adama nge mε na bu sokumō
 nge mεya ba ka man tondamō.
 Ba da ba būu ni ba mē Baali sāmō.
 Ma ba nu turare dō dokeammε.
 3 N deema nεna na bu kpare,
 na ben nōma neni.
 Adama ba n tuba
 ma nεna na bu nōrimō.
 4 Na bu gawama nen mi ka kīru
 ma na bu dīanu wē
 nge wi u yaa sabenun sugu yiyamō u ka nu nōri.
 5 Adama ba yina bu na nen mi.
 Yen sōna na nεε, ba koo da Egibiti
 kpa Asirigii u ko ben sunō.
 6 Ba koo ben wusu tabu wōri,
 kpa bu ben dangibu kōsuku
 yēn sō ba ben tiin kpunaa swī.
 7 Wee nen tambu ba yōrari bu ka man tonda.
 Ba bu soka bu gōru gōsia bu wurama nε, Wōrukoon
 mi.
 Adama ben goo kun wure.
 8 Ka mε, bεε Isireliba,
 na n kpe n bεε deri,

n bεε tɔnu kandu kua.
 Na n̄ kpē n bεε kam koosia
 nge mε na wuu si ba m̄ Adima ka Seboimu kua.
 Wee nen gōru ga sankire,
 nen bwēra kun kpunε.
 9 Na n̄ maa bεε kpeerasiam̄ ka nen m̄ru baka ye.
 Na n̄ maa wee n bεε kam koosia.
 Domi na sāawa Gusun̄ n n̄ m̄ tɔnu.
 Na sāawa Dεero bεen suunu s̄ɔ.
 Na n̄ bεε w̄rim wee ka m̄ru.
 10 Bεε nen bibu, i ko nε, Yinni Gusun̄ swī
 n̄ n kukura nge gbee sun̄
 kpa i duki na saa s̄ɔ duu yerun di.
 11 I ko duki na saa Egibitin di nge gun̄ m̄ri
 kpa i na saa Asirin di nge totoberenu,
 kpa n de i sina bεen yenus̄.
 Nε, Yinni Gusun̄wa na yeni gerua.

12

Saa yellun diya Isireliba

ba Gusun̄n nuki sank̄a

1 Isireliba ba ra n man weesu kuammεwa,
 kpa ba n man n̄ni w̄kum̄.
 Adama Yudaba ba ka nε, Yinni Gusun̄ Dεero s̄im̄
 dee dee.
 2 Isireliba ba Egibitigibu gum w̄εm̄.
 Ma ba ka Asirigibu arukawani b̄kum̄.
 Nge meya ba ka kpaasibu kasu be ba n̄ sāa gāanu.
 N sāare ba woo naa gire.
 Ba ben weesu dabiasiam̄ t̄ɔ baatere.
 Ma ba daa b̄ɔb̄ɔya m̄ ba d̄ɔ.
 3 Nε, Yinni Gusun̄ na Yudaba siribu sokum̄.
 Kon be Yak̄ɔbun bweseru w̄rima ben daa k̄san s̄.
 Kpa n bu ben k̄san are k̄sia.

⁴ Ben baaba Yakəbu u win məon naa tokuru nenua
saa win meron nukurun di.

Ye ba nūn mara u kpɛa,

ma u ka nɛ Gusunə wəri kua ka win dam kpuro.

⁵ U ka nɛn gərado wəri kua, ma u kamia.

U swī, ma u gərado wi kana u nūn domaru kua.

Beteli miya u ka nɛ Gusunə yinna.

Ma na ka nūn gari kua.

⁶ Nɛna Gusunə wəllu ka tem Yinni.

Nɛn yīsira Wi u ra n wāa.

⁷ Bɛɛ Isireliba, i de i wurama nɛ bɛɛn Yinnin mi.

I de i gea ko kpa i n man naanɛ sāa baadomma.

⁸ Bɛɛ Isireliba i sāawa nge tenku be ba kilo
weesugia neni.

Ba ra gbena kā.

⁹ Kpa i nɛɛ, ka gem i gobi wa, i dukia baka gura.

Kōsa gaa sari ye sɔɔ. Bɛɛn sɔmburun areya.

¹⁰ Adama nɛ, Gusunə na sāawa bɛɛn Yinni

saa mìn di i wāa Egibitiɔ.

Kon maa de i wura i n wāa kuu bekuruginu sɔɔ

nge sanam mɛ na bɛɛ yarama Egibitin di i wāa
gbaburɔ.

¹¹ Nɛn sɔmɔba na ka gari kua kāsini sɔɔ,

kpa be, bu maa ka bɛɛ gari ko.

Beya ba maa bɛɛ nɛn himba sɔɔsi ya ka gisɔ girari.

¹² Ka mɛ, Galadigibu ba kua tən kōsobu.

Ma ba koo kam ko.

Ba ra ketɛ kinɛ dabinu go Giligaliɔ.

Adama ben yāku yenu nu koo ko kpɛɛ subenu
gbaanun kpīi sɔɔ.

¹³ Yakəbu u kpikiru da Aramuɔ.

Miya u sɔmburu kua u yāanu kpara u ka kurɔ wa.

¹⁴ Adama sɔmɔ goowa Yinni Gusunə u gɔra

u da u win bweseru Isireliba yarama Egibitin di.
Sɔmɔ wiya u bu kpara.

¹⁵ Adama yeniba kpuro sɔɔ,
Isireliba ba Yinni Gusunɔ nuki sankɔ too too.
Yen sɔ, u koo de yem mɛ ba yari mi, mu wɔri ben
wuru wɔllɔ.
U koo de bu yen sekuru wa.

13

Siri dāaki bi ba Isireliba kua

¹ Yellu Efaraimubara ba dam bo Isireliba sɔɔ.
Bà n bwese kɛri yi yi tie gari sɔɔwa,
ba ra nandewa.
Adama ba bũu wi ba mɔ Baali sɔwa,
ma ba gu.

² Wee sere ka tɛ, ba durum mɔ ba dɔɔ.
Ba tii bwāroku sii geesuginu kua.
Ben tiiwa ba bwisika
ma ba nu seka ka ben nɔma
nu ka naa binu weenɛ.
Ma ba gerumɔ nin sɔ ba mɔ,
be ba yākuru na,
bu yiuro bu naa bii ni sɔsu.

³ Yen sɔna ba koo doona nge bururun kakoru
n̄ kun mɛ nge dirum.
Ba sãa nge yaka si ba gura ba yari doo soo yerun di
su ka woo doonɔ
n̄ kun mɛ nge wii si su yarimɔ gbaburun di.

⁴ Adama nɛ, na sãawa Gusunɔ ben Yinni
saa m̄n di na bu yarama Egibitin di.
Ba n̄ maa Yinni goo mɔ ma n̄ kun mɔ nɛ.
Faaba kowo maa sari nɛ baasi.

⁵ Na bu kpara saa m̄n di ba wãa gbaburo
mi gãanu ku ra kpi.

⁶ Sanam mɛ ba dua tem mɛ sɔɔ,
ba di ba deba nge yaa sabe ni ba kpare,
ma ba tii suabu torua ba man duari.

⁷ Tɛ, ko na n sãawa nge gbee sunɔ
na n bu mara swaaɔ nge musuku gbeeku.

⁸ Kon bu wɔrimawa nge gbeeku yaa gɔba
yɛn binu ba mwa.

Kpa n ben toronu bɛsuku.

Mɛya kon bu kasuku

nge mɛ gbeeku yɛɛ yi ra yaa kasuku,

kpa gbee sunɔ niu gu bu tem.

⁹ Isireliba, wee i kam kua

yɛn sɔ i man seesi nɛ wi kon kpĩ n bɛɛ somi.

¹⁰ Mana bɛɛn sina boko u wãa.

I de u bɛɛ faaba ko bɛɛn wusu kpuro sɔɔ.

Mana bɛɛn kparoba wãa be i bikia i nɛɛ,

bu bɛɛ sinambu kua.

¹¹ Na raa bɛɛ sina boko wɛ ka mɔru.

Mɛya kon maa bɛɛ nùn mwaari ka mɔru.

¹² Na Isireliban durum yorua na yii sere saa gaa.

¹³ Isirelin bweseru ta sãawa nge bii wìn marubun
saa ya tura

ma u kpara wɔri mɔ,

adama bii wi, u yina u yarima.

¹⁴ Kon bu wuna saa gɔribun wãa yerun dam di.

Kpa n bu yakia gɔɔn nɔman di.

Gɔɔ, a na ka wunɛn bara te a ra ka tɔnu go.

Gɔribun wãa yeru, a na ka wunɛn kam kootia.

Domi na n̄ maa ben wɔnwɔndu mɔ.

¹⁵ Baa Isireliba bà n kuura amɔ,

begibun suunu sɔɔ,

yiberɛba ba koo na nge woo sum saa sɔɔ yari yerun
di.

Nε, Yinni Gusunɔ na kon bu seeyamawa gbaburun
 di,
 kpa bu dɔkɔba gberasia.
 Kpa bwii yi nim kpe.
 Gãa ni nu gea sãa kpurowa ba koo gura bu ka
 doona.

14

¹ Na kon de bu Samari seeyasia
 yèn sɔ yen tɔmbu ba nε Gusunɔ ben Yinni seesi.
 Ba koo bu gowa tabu sɔɔ
 kpa bu ben bii piiminu nam.
 Kpa bu ben kurɔ be ba guri mɔn nukunu besuku.

Osee u Isireliba kɔkirimɔ

² Osee u Isireliba sɔɔwa u nεε,
 bu wurama Gusunɔ ben Yinnin mi,
 domi ba wɔruma ben toranun sɔ.
³ Bu wurama win mi bu kana teni ko
 te ta nεε, Yinni Gusunɔ,
 a sun besen toranu kpuro suuru kuo.
 Kpa a sun mɛeri ka nɔnu geu.
 Ye sa ko ka nun yɔkuru kua,
 sa ko nun siara.
⁴ Asirigii wi, u n̄ kpɛ u sun faaba ko.
 Sa maa yɛ ma dumi kun sun faaba m̀ tabu sɔɔ.
 Sa n̄ maa bwãaroku ni sa tii kua sokumɔ besen
 yinnibu pai.
 Domi wuna a ra gobekuba wɔnwɔndu kue.
⁵ Yinni Gusunɔ u nεε,
 kon de nen tɔmbu bu ka den ne turo yɔra
 kpa n bu kĩa too.
 Na n̄ maa ka bu m̄ru m̀.
⁶ Ko na n sãawa nge kakoru be, Isireliban sɔ.
 Ba ko n wãwa nge dãa wɛsu,

kpa bu nuuru gira nge dāa ni nu wāa Libaniā.

⁷ Ben kāasi yi koo tɛriawa

kpa yi n wā nge dāa te ba m̀ olifi,

kpa yi n nuburu do nge dāa ni nu wāa Libaniā.

⁸ Ba koo g̀sirama bu sina nɛn k̀k̀r̀r̀

kpa bu maa alikama duure.

Ba koo kparawa nge resɛm dāa

kpa bu ỳsiru yari nge Libanin tam.

⁹ Saa ye, Isireliba ba n̄ maa b̄nu s̄am̄.

Domi kon ben kanaru n̄,

kpa n bu n̄ni doke.

Na kon s̄awa nge dāa ye ya ku ra gbere ben s̄.

Nɛn min diya ba koo domaru wa.

¹⁰ Wi u laakari m̄, u de u n tii sɛ gari yinin s̄.

Wi u maa bwisi m̄, u de yi n̄n yeeri.

Domi Yinni Gusun̄n swɛɛ yi s̄awa dee dee.

Gemgiba ba koo s̄i yi s̄.

Adama be ba n̄n seesim̄, ba koo w̄ruma yi s̄.

Luda yá takada kú Bisá yáo
Portions of the Holy Bible in the Busa language of
Nigeria

copyright © 2005 SIM International

Language: Bisá (Busa)

Translation by: SIM

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-10-10

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

8631d380-7d17-5581-abf9-174814e8ccc3